

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus I. De Regulis Juris in Communi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

QUÆSTIO XLI.
IN TITUL. XLI. ET ULTIMUM,
DE REGULIS JURIS.

2366

ic titulus non tantum habetur in hoc libro 5. decretalium, sed etiam eodem libro in 6. ubi plures, & magis usitate juris regulæ traduntur; ex quibus, eas in præsens duntaxat hic proponemus, quæ usu frequentiores sunt. Not. autem, tamen si ea sint in plurium authorum frequenti usu, quibus ad probationem sufficit, quandoque etiam in rebus magni momenti attulisse aliquam juris regulam; per sæpe tamen ejusmodi probationes facilius elidi, quàm sustineri, propter innumeras fallentias, quibus subjacent, ut aliunde notum est.

ARTICULUS I.

De Regulis Juris in Communi.

2367

Regulæ Juris, sunt *sententia*, seu *propositiones quadam generales*, continent *multarum causarum decisiones*, & *principia*, ex quibus *questiones*, in jure non *decisa*, seu *dubia*, *resolvi possunt*. Unde qui talem regulam habet pro se, cæteris paribus jus certum habere dicitur, ut norat Andr. Gail, in novo opere Consil. t. n. 13. ex L. *ab ea parte*, ff. de probat. & Bartol. in L. *qualis*, ff. si quis cautionibus; ubi dicitur, *ejus conditionem potiore esse, qui regulam habet pro se*.

2368

Verum circa hos effectus not. 1. Regulæ juris, per quandam antonomasiam, inter humanas leges fortiri nomen *Regularum*, quatenus, imitatione cujusvis regulæ, ad rectum subditorum regimen, & morum directionem, pertinent; nec omnes juris regulæ hoc titulo comprehendi; sed eas tantum, quæ præcipuæ sunt, & ad usum magis idoneæ; & ad compendiosam aliquam utriusque juris notitiam deserviunt. Cæterum non est dubium, multo plures esse, quæ hoc loco comprehensæ non sunt.

2369

Not. 2. præcipuam regularum juris differentiam, in eo firam esse, quod ipsæ non

faciant jus, sed desumantur, & colligantur ex jure jam prius constituto; quamvis ubi locum habet similitudo, vel identitas rationis in casu non expresso per jus ante constitutum, jus facere dicantur, per Dylum ad Rubric. hujus tit. ex L. *Posthumus*, ff. de injusto rapto; & L. *à Filio*, ff. de V. O. Cùm autem regula in aliquo vitiatum (hoc est, cùm in casu particulari fallit) eo casu perdit officium suum in regendo, sive dirigendo, si, prout jacet, indefinitè, ac generaliter usurpetur; & consequenter, nisi restringatur ad terminos fallentiam non admittentes, ut constabit ex sequentibus, ei locus non est, id, quod maximè contingit, si contrarium aliquo jure constitutum sit. Nam regularum usus potissimus pro casibus, aliunde non decisis, est.

2370

Not. 3. valde periculosum esse, inniti universalissimis regulis juris, ut rectè docet P. Joannes de Cardenas in Crisi Theol. tr. 4. de offic. Canon. D. 35. c. 8. n. 83. quia subjacent plurimis limitationibus. Hinc si quis eas, in illa universalitate accipere contenderet, pergeret utique, sed non sine periculo errandi, & in periculosas alias consequentias abeundi, id, quod Cardenas non paucis casibus demonstrat. Hoc periculum potiori juri reperitur in eis regulis *juris civilis*, quæ fictionem juris important; cùm fictio juris non sit ad omnes omnino effectus; sed solum ad aliquos præcipuos, quos ipsæ leges plerumque determinant, ut aliàs pluribus locis à nobis ostensum est.

2371

Cæterum pro dictorum confirmatione, sint sequentia: In L. *Sicertum peratur*, & alibi dicitur, *ea, quæ in continenti fiunt, inesse videri*, ex quo aliqui inferunt; ergo officium divinum, coeptum ante mediam noctem, & post illam in continenti finitum, finitum dicitur *totum*, ante mediam noctem; quia licet finias etiam unâ, vel duabus, aut pluribus horis post mediam noctem, adhuc fieri dicitur *in continenti*. Nam *in continenti* fieri dicitur, secundum aliquos,

aliquos, quod fit, quando commode fieri potest, ut habetur in *§. Recuperanda*. Instit. de Interdict. imò apud Tuschum lit. I. conclus. 80. dicunt aliqui, *intra triduum factum*, dici *factum in continenti*; & factum *intra sex menses*, factum esse *in continenti*, docet Bartolus in L. 3. *§. Eum*, ff. de vi, & viarmat: tales enim sequela valde absurda sunt. Sic enim matrimonio legitime celebrato manè, alter à meridie, vel die postero resilire posset; quia cum id fiat *in continenti*, totum ineffe videtur ipsi contractui; at quis hoc concedet?

2372 Similiter notissimum est illud brocardicum, *habetur cinctus, qui statim est cingendus*, ut colligitur ex L. *Ex eo*, ff. de testamento milit. junctâ glossâ V. *Confestim*. Unde hoc, velut axioma vulgatum inter Jurisperitos habetur: *Id, quod de proximo est faciendum, pro facto habetur*; licet, ut recte notat Cardenas cit. n. 89. parum probet. Cum, ut notat Card. Tuschus lit. A. conclus. 63. n. 21. sit materia brocardica, quæ non semper est vera, ut sunt innumera hinc inde exempla. Aliàs post horam celebraturus matrimonium, vel editurus professionem, jam gauderet juribus matrimonii, vel professionis; subjaceretque omnibus jam oneribus, quæ secum trahunt illa. Ex hoc sequitur, nullam esse ferè regulam, quæ strictè sit universalis, aut æquipolleat universali. Nam, cum frequenter contingat in casibus, qui videntur cadere sub unam regulam, in uno reperiri aliquam circumstantiam, propter quam jura talem regulam limitarunt, non reperiam in altero; jam eo ipso non procedet indefinitè; sed locum habebit in uno, non in altero, ut constabit ex sequentibus.

ARTICULUS II.

De Regulis juris, extra librum Sextum.

2373 **S**upponendum, non omnes regulas, quæ in hoc titulo, extra Sextum decretalium, referuntur, esse profectas immediate à summis Pontificibus, aut iis, qui habent jus statuendi leges pro universali Ecclesia; cum multæ sint desumptæ ex SS. Patribus, aut etiam jure civili; unde de illarum autoritate judicandum erit secundum ea, quæ diximus in materia de legibus l. 1. tit. 2. de Constitut. his præmissis:

§. I.

Ad c. Omnis Resp. 1.

2374 **P**rima regula sub hoc titulo est: *quod omnia res, per quas cunque causas nascitur,*

per easdem dissolvatur. Tribuitur D. Chrysofomo, ut patet ex inscript. hujus c. & reperitur expressè in jure civili. L. *Nihil tam naturale*, 35. ff. de Regul. jur. L. *Prout*, ff. de solut. Ejus veritas pluribus probari potest. Nam jura civilia civili commento solvuntur, *§. Minus*, Instit. de heredit. quæ ab intestat. Pactum pacto solvitur, L. 27. *§. pactus*, ff. de pactis; lex lege tollitur, *§. penult.* Instit. de jure natur. Sponsalia mutuo consensu nata, mutuo etiam consensu solvuntur, ut diximus l. 4. Et ideo censet Barbof. in cit. c. *Omnia res*, n. 1. eandem solennitatem requiri in revocatione actus, quæ in confectione ipsius. Unde sicut Clericus, cum ordinatur, calicem, & cætera ornamenta ecclesiastica accipit; ita & eadem illi auferuntur, cum degradatur; c. *Episcopus* 11. q. 3. & c. 2. de pœnis in 6.

Verum, ut hæc regula procedat, intelligi debet *de obligationibus temporalibus, & his, quibus, cum contrahuntur, non accedit aliud vinculum fortis, vel naturæ, vel institutione, aut juris dispositione.* Nam aliàs matrimonium, & professio religiosa, sicut mutuo consensu fiunt, sic solvi possent mutuo consensu conjugum, vel profitentis, & Religionis recipientis. Sic leges ab inferioribus liberè conditæ, accedente confirmatione Superioris, abrogari ab inferioribus non possunt liberè, &c.

§. 2.

Ad c. Esote, 2.

Altera regula est: *quod dubia in meliorem partem interpretanda sint*, ut habetur cit. c. *Esote*, quod tribuitur Bedæ in homiliis. Sensus est, ut rectè exponit Gonzalez ad dictum c. *Esote*: *quod facta, circa quæ dubium est, quo animo fiant, in meliorem partem interpretanda sint*; intellige, saltem negativè, nimirum, *non in malam*; cum animus operantis nobis incognitus sit, & judicare de internis, reservetur soli Deo.

Dices: per sacras literas constare, quod *ex fructibus cognoscatur arbor*; ergo etiam hominis animus ex operibus. *Be.* in ipso textu cit. c. solutionem dari; cum ibidem dicatur: *illud: ex fructibus eorum cognoscitis eos, de manifestis dictum esse, quæ non possunt bono animo fieri, ut stuprum, blasphemia, & similia, de quibus nobis permittitur judicare.* Sic textus.

Sed hoc postremum, dupliciter intelligi potest